Alpha (α) thalassaemia

Nini maana ya alpha (α) thalassaemia?

Thalassemia ni kundi la matatizo ya damu yanayoathiri uzalishaji wa himoglobini. Himoglobini ni protini katika damu ambayo hubeba oksijeni kuzunguka miili yetu.

Thalassemia hupitishwa kutoka kwa mzazi hadi kwa mtoto katika jeni. Jeni hubeba taarifa kuhusu sifa za binadamu kama vile rangi ya macho, rangi ya nywele na himoglobini.

Thalassemia inarithiwa.

Thalassemia haiwezi kuambukiza.

Thalassemia haisambazwi na vijidudu.

Wakati mwingine mabadiliko hutokea kwa jeni, na kusababisha hali ya matibabu. Mabadiliko hayo hutokea kwa jeni za alpha globini katika thalassemia ya alpha (α):

- Kwa kawaida mtu hurithi jeni nne za globin α kwa ajili ya utengenezaji wa protini ya alpha globini katika himoglobini.
- Mtu anaweza kuwa na jeni mbili au tatu kati ya jeni nne za kawaida za alpha globini kwa ajili ya kutengeneza himoglobini. Mtu huyu anaitwa **mbeba wa thalassemia** na ana **afya**.
- Wabebaji wanaweza kuwa katika hatari ya kupata mtoto aliyeathiriwa na ugonjwa wa Himoglobini H au Bart's hydrops fetalis ikiwa mwenzi wake pia ni mbebaji wa aina fulani za α thalassemia.
- Wakati mtu ana jeni moja tu ya alpha globini, ana **ugonjwa wa Himoglobini H** na anahitaji huduma ya matibabu kila mara. Watu walio na ugonjwa wa Himoglobini H wanaweza kupata anemia ya maisha yote ya kiwango kidogo hadi wastani. Mara si mara inaweza kuwa kali.
- Mtu anapokuwa hana jeni za alpha globini, ana hali mbaya inayoitwa **Bart's hydrops fetalis**. Bart's hydrops fetalis huathiri mimba muda mrefu kabla ya kuzaliwa, na hivyo kusababisha kifo wakati wa ujauzito au muda mfupi baada ya kuzaliwa. Hii ni hali mbaya ambayo ni hatari kwa mama na mtoto wakati wa ujauzito.

Matibabu

Wale walio na ugonjwa wa Himoglobini H wanaweza kuhitaji kutiwa damu mishipani ili kurekebisha upungufu wa damu. Hakuna matibabu au tiba kwa Bart's hydrops fetalis.

Afya ya waathirika wa α-thalassemia

Mbeba anaweza kutarajia kuwa na **afya**. Ni muhimu kwamba daktari wake ajue yeye ni mbeba wa thalassemia.

Alpha thalassemia na uzazi wa mpango

Jeni za α thalassemia ni za kawaida kwa watu wa asili ya Asia, na vile vile wale wa asili ya Kiafrika, Mashariki ya Kati na Mediterania.

Wanandoa wanaopanga uzazi, au hatua ya mapema katika ujauzito, wanapaswa kupimwa damu ili kubaini kama wao ni wabebaji au la, ikiwa asili ya mojawapo yeyote ya familia zao ni mojawapo ya maeneo yaliyoorodheshwa hapo juu; au ikiwa wana historia ya familia ya ugonjwa wowote wa damu au anemia. Kipimo hiki kinahitajika ili kubaini ikiwa kuna hatari yoyote ya kuwa na mtoto aliyeathiriwa na ugonjwa wa kijeni ya damu.

Wale walio katika hatari ya kuwa na mtoto aliyeathiriwa wana chaguzi. Hali hizi zinaweza kutambuliwa mapema katika wiki ya 12 ya ujauzito. Uondoaji wa ujauzito unaweza kuzingatiwa, ikiwa unafaa. Watu wanaweza kuasili mtoto au kufikiria mbinu za usaidizi za uzazi (kama vile utambuzi wa kijeni kabla ya kupandikizwa, matumizi ya mayai ya wafadhili au manii ya wafadhili). Wengine wanaweza kuchagua kuchukua bahati ya kuwa na mtoto aliyeathiriwa. Chaguzi hizi zote zinaweza kujadiliwa na Mshauri wa Jenetiki.

Upimaji unaweza kupangwa na daktari wa eneo lako au kwa kuwasiliana na hospitali zilizoorodheshwa mwishoni mwa kijitabu hiki.

Taarifa muhimu kwa familia yako

Ikiwa wewe ni mbeba wa alpha thalassemia, washiriki wengine wa familia yako wanaweza pia kuwa wabebaji na wako katika hatari ya kupata watoto walio na aina kali ya alpha thalassemia. Inapendekezwa kwamba wanafamilia wengine **na** wenzi wao wapimwe hali yao ya mbeba **kabla ya** kupata watoto wao wenyewe. Upimaji wa DNA hutumiwa kugundua wabebaji wa alpha thalassemia.

Uwezekano wa kupata mtoto aliyeathiriwa na α thalassemia

Kielelezo 1:
Wazazi wabebaji wana jeni 2 za globini za alpha (α).

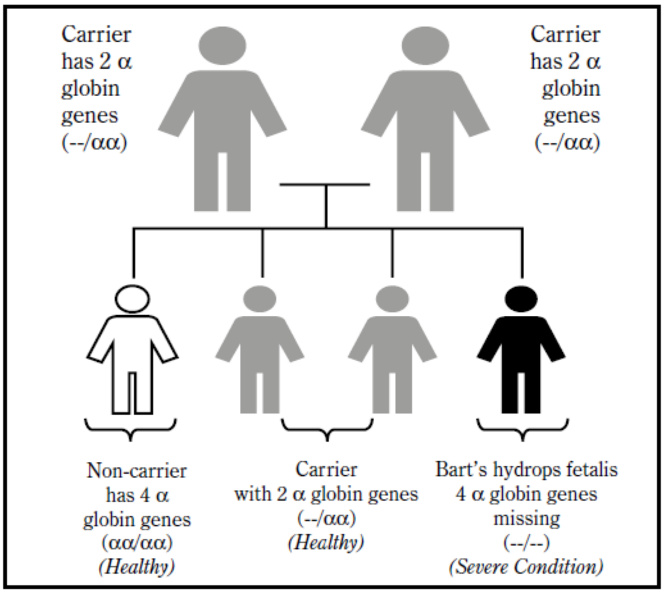

Kwa **kila** ujauzito, wanandoa hawa wana:

- Nafasi 1 kati ya 4 ya kupata mtoto ambaye si mbeba α thalassemia.
- Nafasi 2 kati ya 4 ya kuwa mbeba mwenye afya.
- Nafasi 1 kati ya 4 ya Bart's hydrops fetalis.

Kielelezo 2:
Wazazi wabebaji wana jeni 2 na 3 za globini α

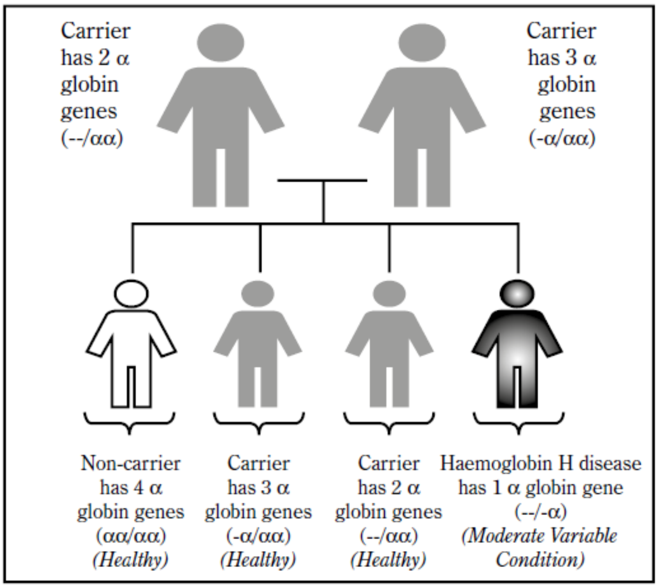

Kwa **kila** ujauzito, wanandoa hawa wana:

- Nafasi 1 kati ya 4 ya kupata mtoto ambaye si mbeba α thalassemia.
- Nafasi 2 kati ya 4 ya kuwa na mbeba mwenye afya.
- Nafasi 1 kati ya 4 ya kupata mtoto mwenye ugonjwa wa Himoglobini H.

Kielelezo 3:

Wazazi wabebaji wana jeni 2 za globini

Kwa **kila** ujauzito, wanandoa hawa wana:

- Nafasi 2 kati ya 4 ya kuwa mbeba mwenye afya.
- Nafasi 2 kati ya 4 za kupata mtoto mwenye ugonjwa wa Himoglobini H.

Muskaan Care Trust

Phone : +64 21231 8485
Email: tascanz@muskaancaretrust.org.nz
Web: www.muskaancaretrust.org.nz

Karatasi hii ya ukweli imetafsiriwa katika idadi ya lugha tofauti na zinapatikana kwa kupakuliwa kwenye *www.tasca.org.au* © Thalassaemia and Sickle Cell Australia 2025